

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, ΙΟ ΜΑΙΟΥ 1889

ΑΡΙΘ. 28

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)
'Αρχιγρ. Γ. Συνδ. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
'Ιωάν. Δ. Τανταλιδής (γραμματεὺς)
'Αλκιβιάδης Μαυράκης.
'Αρχισυντάκτης Μανουὴλ 'Ιω. Γεδεών

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρᾶ 5
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσᾷ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμέσῃ.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Νοεμβρίου καὶ τὴν 1 Μαΐου.

Διὰ πᾶσαν αἰτίησιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλήθειαν ἀπευθυνόντες: τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆν 'Εκκλησιαστικῆν 'Αλήθειαν διευθύνουσης 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.— Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὕλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τόπον διαμονῆς ἀλλασσόντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά— Ἰγντίσιος ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ· ὑπὸ Γ. Ι. Αζμπουσιάδου (συνέχεια) — 'Επιστολὴ Εὐσταθίου Κλεοβούλου παραινετικὴ πρὸς τοὺς Κμισαρεῖς περὶ τῶν σχολείων αὐτῶν— Στολὴ ἑορτῆς ἔνδομα γάμου· ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών (τέλος) — 'Αγγεῖα βιβλίων.

Παράρτημα—Κανονικὰ διατάξεις τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (τόμος Β', σελ. 201—208).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αἰτήσῃ τῆς σερβικῆς κυβερνήσεως, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ εἰσαγωγὴν πέντε σέρβων ἱεροσπουδαστῶν, πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ διδασκακόμενων θεολογικῶν μαθημάτων.

— Ὑπὸ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου 'Ελασσῶνος κ. 'Ανθίμου ἀπεστάλη τῇ 'Εκκλησίᾳ ἔκθεσις περὶ τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς μητροπόλεως ταύτης κειμένης ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ ἁγίου 'Αντωνίου τῶν Δεμερᾶδων, εἰς ἣν, ὡς ἠγγειλᾶμεν ἐν καιρῷ, ἔλαβε συνοδικῶς ἐντολὴν νὰ μεταβῇ ἐξετάσων τὰ κατὰ τοῦ ὁσίου. ἡγουμένου αὐτῆς ὑπὸ τῶν περιούκιων ὀρθοδόξων διατυπωθέντα παράπονα. Ἡ ἐξερχικὴ ἔκθεσις εὐρίσκει ἀνυπόστατα ταῦτα, ἐπαινεὶ δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς μονῆς ταύτης ζῆλον τοῦ ἡγουμένου.

— Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ἡ βουλγαρικὴ κυβερνησις διέταξε τὸν πανιερ. μητροπολίτην 'Αγγιλάου κ. Σωφρόνιον νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ ἔδαφος τῆς ἡγεμονίας ταύτης, ἀπεστάλησαν ἀποφάσει συνοδικῇ, τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν μέγαν βεζύρησιν οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ μητροπολίται Νικαίας καὶ Φι-

λιππουπόλεως, ὅπως ἐπικαλεσθῶσιν ἐκ μέρους τῆς 'Εκκλησίας τὴν συνετὴν μέριμναν τῆς Α. Ὑψ. ἐπὶ τῇ ἀσκήσει ταύτῃ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἱεραρχίαν ἐν Βουλγαρικῇ πολιτείᾳ τῆς κυβερνήσεως τῆς χώρας ταύτης. Ἡ Α. Ὑψ. ὑπέσχετο νὰ πράξῃ ὅ,τι ἀπαιτοῦσι τὰ δίκαια τῆς Βουλγαρίας.

— Ὑπὸ τινῶν ἐνταῦθα παρεπιδημούντων ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς ὑπεβλήθη τῇ 'Εκκλησίᾳ ἀναφορὰ κατὰ τοῦ πανιερωτ. μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Φιλοθέου. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη δὲν ἐγένετο δεκτὴ, τὸ μὲν διότι οἱ ἀπὸ ἐτῶν παρεπιδημούντες κορυτσηνοὶ δὲν δύνανται νὰ γινώσκωσιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὰ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν γινόμενα, τὸ δὲ καὶ διότι ἡ ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἀναφορὰ, ἦν ἐπισυνάπτουσι, γενικῆς καὶ ἀορίστου διατυποὶ κατὰ τοῦ ἀρχιερέως μομφῆς.

— Ἐπετρέπη εἰς τὸν πανιερ. μητροπολίτην Στρωμνίτζης κ. Καλλίνικον, προσκληθέντα ἐνταῦθα πρὸς περιποίησιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

— Τῇ κυριακῇ, ἱερουργούντος ἐν τῇ κατὰ Γαλατῶν ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας Καφατικῆς τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Σισανίου κ. 'Αθανασίου, προέδρου τῆς Ἐφορίας τῆς Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἐτελέσθη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς ἱερὸν μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ πρὸ ἔτους ἀποβιώσαντος μακαρίτου διδασκάλου τοῦ γένους 'Ιωάννου Φιλαλήθους. Ἐν τῷ καὶ παρέστη ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ πανοσιολ. ἀρχιεργαμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. Κ. 'Αλεξανδρίδης.

'Εκκλησίαι Ἱεροσολύμων.— Τῇ δευτέρῃ

ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν προερχόμενος ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὅπου διέμενεν ἐπὶ μικρὸν, ὁ πανοσιολ. ἀρχιμικηδῆτης κ. Δαμιανός, πρῶν ἀντιπρόσωπος τοῦ Παναγιῶτος Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐκκλησία Κόσμου.—Κατ' ἰδιωτικὰς ἐπιστολάς, μητροπολίτης τῆς ἀπὸ τριετίας χηρευούσης ἐπαρχίας Κιτίου ἐξελέγη ὁ τέως πανιερ. μητροπολίτης Κυρηνεῖας κ. Χρύσανθος.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ*

Περὶ τούτου ὁ περὶ πολλὰ ἐπουσιώδη ἄλλα τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου μετὰ λεπτομερείας ἐνδιατρίβων Ἰγνάτιος οὐδένα λόγον ποιεῖται ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ. Ὅπως δὴποτε ἡμῶς δὲν δύναμι νὰ παραδεχθῶ ὅτε ὁ Μπαλάνειος σχολὴ ἦν σπουδαιότερα καὶ καλλίτερον κατηρτισμένη τῆς Ἀθωνίτιδος Ἀκαδημίας, ὅτε μάλιστα αὕτη ὑπὸ τὴν σοφὴν διετέλει τοῦ Βουλγάρου διεβήθησαν, ὅτε ὁ δὲ δεκαπενταετής Ἰγνάτιος εἰς τὸν αὐτὸν ἀναπτύξῃ καὶ ἐπιδόσῃ ἀφίκετο, ὡστε ἀποσπῶν νὰ δύνηται νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς σχολῆς τὴν μὲν ἐξ ἀκοῆς μόνον ἐγίνωσκεν, ἐν δὲ τῇ ἐπισημῇ δὲν διήκουσεν εἰμὴ μὴνᾶς τινος μόνον μαθημάτων. Ὅπως δὴποτε ἢ εἰς τὰ Ἰωάννεια διατριβὴν ἀπέστειλεν οὐκ ὀλίγον τὸν νεκρὸν Ἰγνάτιον, αἱ δὲ πολυάριθμοι φίλοι, οὓς διὰ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ ἀπέκτησε καὶ ἰδίῃ ὁ Ἰωάννης Μπεζούκας δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιλησθῶσι τοῦ εὐφυοῦς καὶ χρηστοῦ ἱεροδικαίου καὶ μετὰ τὴν ἐξ Ἰωαννίνων ἀποχώρησιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐζηκούθουν δ' ἐπιστολῶν τὰς φιλικὰς αὐτῶν συνεχίζοντες διατριβάς. Καταπλεγόμενός δὲ ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ νὰ περιηγηθῇ τὴν ἐνδοξὴν ἐκείνην γῆν, ἐν ἣ ὁ μεγαλοφυέστεροι ἄνδρες ἡμῶν ποτε, καὶ ὧν ἐσεμνύετο νὰ καλῆται ἀπόγονος, ἐγκαταλείπει κατὰ μῆρτιον τοῦ 1756 τὰ Ἰωάννεια, καὶ μεταβαίνει εἰς Τρίκην, ἀμικιοτάτην τότε ἑλληνικὴν πόλιν διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐνταῦθα δὲ ἡμᾶς διδάσκαλος διδάσκαλος τοῦ πικλῆν Ἀσκητῆς¹, παρ' ᾧ ἐφοίτησεν ἐπιμελῶς ὁ Ἰγνάτιος καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐν Τρίκην διαμονῆς αὐτοῦ. Ἐκείθεν δ' ἐπισκέψατο τὸ Καρπενήσιον, ἐνθα ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἠκοῦσάτο Εὐγενίου τινὸς ἱερομονάχου διδάσκοντος ἐν τῇ ἑλληνικῇ τῆς πόλεως σχολῇ, ἀνδρὸς λίαν δοκίμου ἑλληνιστοῦ².

* Συνέλ. ἀπὸ σελ. 213—216 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

1. Ὁ διακερπῆς οὗτος διδάσκαλος διέλαθε τὴν δευτέρου τοῦ σοφοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἡμετέρου γυμνασίου κ. Μ. Παρναίκα.

2. Καὶ τούτου ἐπίσης δὲν ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Παρναίκα εἰς τὸ Σχεδιάσμα.

Κακῇ ὁμως μοίρᾳ περιπεσὼν λησταῖς, καὶ πᾶσαν ἀποβλήων τὴν οὐσίαν, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπη εἰς εὐνοϊκώτερας περιστάσεις τὴν πραγματικῶν τοῦ δικαίου αὐτοῦ πόθου, διὸ φθὰς εἰς Στυλίδα, παραθλασσίαν πόλιν τῆς Φθιώτιδος, ἐπεβίβασθη εἰς πλοῖον, καὶ οὐρίου ἀνέμου τυχῶν, ἀφίκετο ὑγιῶς εἰς Ἀθῶνα, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ καὶ ἄλλων συμπολιτῶν αὐτοῦ προσκυνητῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐπανέκαμψεν εἰς Ἀδριανούπολιν. Εὐφρανθεὶς δὲ μετὰ τῶν φιλοστόργων γονέων ἐπ' ὀλίγον ὁ φύσει δραστήριος καὶ ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἀνεύρισκων τὴν ἡδονὴν υἱὸς τοῦ Βασιλεῦς Σάββα μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἀνεύρεσιν νέου σταδίου, συμφώνου πρὸς τοὺς εὐγενεῖς τῆς καρδίας αὐτοῦ πόθους. Ἀλλὰ μετὰ ἐνὸς μηνὸς περίπου ἐν αὐτῇ διατριβῇ ἠναγκάσθη ὁ Ἰγνάτιος ἵνα ἐπανακάμψῃ εἰς Ἀδριανούπολιν μετὰπεμπτος ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ πατρὸς αὐτοῦ πάσχοντος βραχέως ἐξ ἰκτεροῦ (κυτρινάχης), σοβαρωτάτου καὶ ἀθεραπεύτου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νοσήματος, ὅπερ καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν κατὰ τὴν 27 δεκεμβρίου 1758 εἰς τὰς αἰωνίους μονάς. Ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς ἐπληξεν δεινῶς τὴν εὐαίσθητον τοῦ Ἰγνατίου καρδίαν, καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἄκοντα ὡς ἐγκαταλίπη τὰ ὄνειροπολήματά του, καὶ νὰ διαμείνῃ οριστικῶς ἐν Ἀδριανουπόλει πρὸς περιθαλψὴν τῆς μητρὸς καὶ τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν. Ὁ μητροπολίτης τῆς Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος ὁ Χίος, ὁ ἀπὸ τοῦ 1733—1774 καταγλασίας τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος προσέλαβε τὸν Ἰγνάτιον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, ἐκτιμῆσας δὲ τὴν ἰκανότητά του ἱεροδικαίου προχειρίσατο αὐτὸν ἐντὸς ὀλίγου ἱερομόναχον. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὀργὴ Κυρίου ἀμειλικτος ἐνέσκηψεν ἐφ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν, καὶ λοιμὸς φοβερός ἐξηλόθρευεν ἄρδην οἰκογενεῖας καὶ πόλεις. Ἡ Ἀδριανούπολις ἔπαθε τὰ πένθηνα ὑπὸ τῆς φοβερᾶς νόσου, σωρηθὸν ἀποστελλούσης καθ' ἐκάστην εἰς τὸν ἄθρον θύματ' αἱ πλείστα καὶ εὐπορώτεροι τῶν οἰκογενειῶν ἐζήτουν ἄστυλον εἰς τὰς πλησιοχώρους κώμας κατὰ τῆς θεομηνίας, καὶ διητῶντο ἐν σκηναῖς καὶ αὐτοσχεδίαις καλύβαις.

§

Ὁ Ἰγνάτιος πιστός εἰς τὸ καθῆκον οὐδαμῶς ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ ἀτάσθαλος νόσος προσέβαλε καὶ αὐτὸν ἐπικινδύνως, καὶ πάντες ἀπελπίσθησαν περὶ τῆς ζωῆς τοῦ καλοῦ ἱερέως. Ὁ μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως μετήνευγε τότε ἐκ τῆς ἐν Ἀθῶνι ἱερᾶς μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας, ὑποδεχθεὶς μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων, μετὰ ἐξαπερέργων καὶ θυμαμάτων, τὴν τιμὴν κέρων τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, καὶ οὕτω, μετὰ νηστείας καὶ δεήσεων, κατηνύσθη ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου, καὶ ἡ θεήλατος νόσος ἔπαυσεν, ἢ δὲ Ἀδριανούπολις ἐσώθη ἐκ τῆς ἐπαπειλούσης αὐτὴν πανωλεθείας. Εἰς δὲ τῶν ὡς ἐκ θαύματος σωθέντων ἦν καὶ ὁ Ἰγνάτιος, δούξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμψας τῷ παναγίῳ καὶ

πανοιτίρμονι Θεῷ. Εἶτα διορίσθη (τῆ 18 Ἰανουαρίου 1764) διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς τῆς ἡμετέρας πόλεως¹, τὴν ὁποίαν διηύθυνεν ἐπὶ τετραετίαν ὅλην. Κατὰ δὲ τὸν αὐγουστον τοῦ 1768 ἀνεχώρησεν ἐκ δευτέρου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐν ἧ ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη διατριψὰς δὲν ἔπαυσε προσομιλῶν τοῖς αὐτοῦ λογάσι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους καὶ ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ φοιτῶν. Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ 1771 ἐπιβὰς τρικκίου πλοίου ἀπέπλευσε πρὸς τὴν αὐτῷ ποθητὴν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος γῆν, εἰς ἐξακολούθησιν τῆς ἔνεκα τῆς γνωστῆς ληστείας δικαιοπέισης κατὰ τὸ 1756 περιηγήσεως αὐτοῦ· μετὰ περιπετωδέστατον δὲ πλοῦν, καθ' ὃν καὶ πάλιν ἐκινδύνευσεν νὰ περιπέσῃ εἰς χεῖρας πειρατῶν, λυμαينوμένων τότε τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ἀπεβίβασθη τέλος εἰς Πειραιᾶ, καὶ ἐπὶ δύο περίπου ἔτη ἐξηκολούθει περιηγούμενος καὶ ἐπισκεπτόμενος τὰ σπουδαιότερα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μέρη. Συνέγραψε δὲ ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ, ὅπερ μετὰ πολλῶν ἄλλων πολυτίμων χειρογράφων περιέσωσεν ἡμῖν ὁ ἀοιδιμος συμπολίτης ἡμῶν Χ' Ἰωάννης Παρσχιδης, τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ, αἰτινες μεθ' ὅλας τὰς ἀτελείας αὐτῶν, εἰσι πολλοῦ λόγου ἀξίαι οὐχὶ ὡς καλλιτεχνικὸν προϊόν τῆς ἀδεξιοῦ ἐπιγραφίδος τοῦ Ἰγνατίου, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τὰς πολλὰς αἰεὶ εἰδησεις, ἃς περιέχουσι περὶ τε τῶν ἡθῶν καὶ τῆς γλώσσης τῶν κατοίκων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, περὶ τῶν σωζομένων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἱστορικῶν μνημείων, καὶ διὰ τὰς ἐπιγραφὰς, ἃς περιέσωσεν, ὧν ἴσως τινὲς εἰσιν ἀνέκδοτοι. Τὸν πλείστον ὅμως χρόνον διέτρεψεν ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἰς τὰς κλεινάς Ἀθήνας, ἐν δὲ τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ αὐτῆς τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν νηστειῶν (1 ἀπριλίου 1773) ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀμβωνος λόγον γλαφυροτάτον περὶ ἐξομολογήσεως, περισωθέντα μετὰ πολλῶν ἄλλων μέχρις ἡμῶν. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1773 ἐπανεβλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν προσεκολληθῆναι τῷ μητροπολίτῃ Κασαρίας Γρηγορίῳ τῷ ἐξ Ἀθηνῶν, ὅστις ἐντός ὀλίγου διώρισεν τὸν Ἰγνάτιον πρῶτοςυγκελλον αὐτοῦ. Πρὶν ἢ ὅμως μεταβῆ εἰς Κασάρειαν ἠυφράνθη μετὰ τῆς ἀγαπητῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἣν ἐπὶ τούτῳ μετεπέμψατο ἐξ Ἀδριανουπόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐν τῇ νείᾳ αὐτοῦ θέσει ὁ Ἰγνάτιος πᾶσαν κατέβηκεν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα, ὅπως φανῆ ἀρεστὸς τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ἐπιτελῶν πιστῶς τὸ καθήκον πρὸς τοῦτο δὲ πᾶσαν κατέβηκεν προσπαθειαν ὅπως ἐκμάθῃ τὴν πλουσίαν καὶ ὠρικήν γλῶσσαν τῶν κρατούντων, ἣν καὶ οἱ τῆς Κασαρίας κάτοικοι μόνην ἐν κοινῇ χρῆσαι εἶχον· ἤρξατο δὲ τότε συγγράφων καὶ μεταφράζων εἰς τὸ τουρκικὸν δι' ἑλληνικῶν χαρακτηριστῶν διάφορα συγγράμματα ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἐμπειστημένου αὐτῷ ποιμνίου, καὶ ἰδίᾳ ἐκκλησιαστικούς λόγους, οὓς ὁ ἴδιος ἀπήγγελλε καθ' ἑκάστην κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἐπ' ἐκκλησίας.

1. Ἀπομνημονεύματα Ἰγνατίου Ναζιανζοῦ Ἰδε καὶ κώδων τῆς ἐκπιπέσεως τοῦ ἔτους 1819 ἐν ὑποσημείωσει.

Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ φανῆ ὡς οἶόν τε ἐπωφελέστερος, ἀνέλαβε συγχρόνως καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Κασαρίᾳ σχολῆς, καθὰ διαπιστεῖ ὁ κ. Μ. Παρσχιδης (Συγγραμματα σελ. 118). Ἐνταῦθα συνέγραψε καὶ τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ εἰς τὰς ἐπαρχίας Κασαρίας καὶ Ἰωνίου, ἐν αἷς παρενέφει πολυτίμους εἰδήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς τε πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν δύο τούτων τουρκογλώσσων ὀρθοδοξοτάτων ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμηνικοῦ Θρόνου, περιγράφει τὰ περισωθέντα μέχρις αὐτοῦ ἐν αὐταῖς μνημεῖα τῆς τέχνης, προσδιορίζει τὰς θέσεις διαφόρων πόλεων, συλλέγει καὶ ἐρμηνεύει διαφόρους ἐπιγραφὰς, ποιεῖται περιγραφὰς ναῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἱερῶν σκευῶν, ἀναγράφει καταλόγους ἀρχιερέων, καὶ ποικίλας ἄλλας κοινωνικὰς καὶ ἠθικὰς ἐγκυκλοπαιδείας ἰδίᾳς πολλαχού τῆς ὥραίας αὐτοῦ ταύτης συγγραφῆς. Ὁ Κασαρίας ἐκτιμήσας ταχέως τὰ περιουσιάζοντα τὸν Ἰγνάτιον ἐξοχα πλεονεκτήματα καὶ ἰδίᾳ τὴν περὶ τὸ πολυτιμώτατον ἀδεξιοτητα, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ αὐτὸν, καὶ διενεργῇ ἀπάσας τὰς μετὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν λογάδων τοῦ γένους ὑποθέσεις τῆς πρωτοθρόνου ταύτης μητροπόλεως, ἣ δὲ θέσις αὐτῆ παρείχε τῷ Ἰγνατίῳ τὴν ἀρίστην ευκαιρίαν, ὅπως γίνῃ γνωστὸς τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ἀνδράσι· τὴν γνωριμίαν καὶ τὰς σχέσεις ταύτας ὁ πολυίδιος υἱὸς τοῦ Βενετίζῃ Σάββα ἐκαλιέργησε καὶ προήγαγεν, ὡς φαίνεται ἐκ πολλῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ, τοῦ μητροπολίτου Κασαρίας διορισθέντος καὶ αὐθις συνοδικῶς, ὁ Ἰγνάτιος ἐπανέρχεται καὶ αὐθις κατὰ τὸ 1783 εἰς Κασάρειαν ὡς ἀρχιερατικὸς ἐξάρχος. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπεδόθη μετὰ μείζονος ζήλου εἰς τε τὴν συγγραφὴν πρωτοτύπων διατριβῶν καὶ εἰς τὴν μεταφρασὴν τῆς Βιογραφίας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ἡ συγγραφὴ αὕτη εἶναι ἐν τῶν ὠραιοτέρων τοῦ Ἰγνατίου ἔργων, καὶ ὀνόματι ἐκδιδομένη νὰ περιποιήσῃ τιμὴν τινα εἰς τὸν φιλόπονον καὶ φιλομαθῆ Ἰγνάτιον, καὶ νὰ παρᾶσχῃ θέσιν τινα ἔστω καὶ δευτερεύουσαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πτωχῆς φιλολογίας τοῦ ἡμετέρου γένους κατὰ τὴν παρελθούσαν μέγιστα ἑκατονταετηρίδα. Τότε συνέγραψε προσέτι διατριβὰς, μελέτας καὶ ἐκλογὰς διαφόρους, καὶ σύντομον ἑλληνικὴν γραμματολογίαν. Ἄριστον ἔργον τῆς περιόδου ταύτης εἶναι προσέτι καὶ ἡ ἄθλησις τοῦ ἐν Κασαρίᾳ νεομάρτυρος Δημητρίου, τοῦ ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῇ κώμης Σκοπῆς ὀρμωμένου (1777). Δὲν δύναμαι δ' ἐν σιγῇ νὰ παρελθῶ καὶ τινα εἰς τὸ τουρκικὸν μεταφρασθῆναι τῆς ὑπὸ τοῦ Ἱερεμίου Σινάτου συνθεθείσης περιγραφῆς τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, ἣν καὶ ἐξέδωκεν ὁ Ἰγνάτιος ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1784, ὅπερ ὁ Α. Π. Βρετὸς δὲν συμπεριέλαβεν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ αὐτοῦ Φιλολογίᾳ. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς μεταφράσεως ταύτης προσφωνεῖ λίαν κολακευτικῶς τὸν προϊστάμενον μητροπολίτην Κασαρίας Γρηγόριον, μετὰ τὴν ἔκδοσιν δὲ τοῦ βιβλίου ἐπῆλθεν ὁ προβιβασμὸς αὐτοῦ εἰς ἐπίσκοπον Ναζιαν.

ζού· τότε όμως προήχθη εις τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἐπὶ πόσον καιρὸν διέτριψεν ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐπισκοπῇ, τοῦτο εἶναι δυστυχῶς ἀγνωστον· ἀγνωστον δ' ἐπίσης εἶναι καὶ πότε καὶ διατί παρητήθη τῆς ἐν λόγῳ ἐπισκοπῆς ὅπως ιδιωτεύσῃ ἐν τῇ ἀγαπητῇ πατρίδι· περὶ τούτου οὐδαμοῦ τῶν ἀπομνημονευμάτων οὐδαμῶς ἀναφέρει ὁ Ἰγνάτιος. Ἴσως οἱ πολλοὶ μύθῳι καὶ ἀγῶνας, αἱ συνεχεῖς ὁδοιπορίαι καὶ περιηγήσεις, αἵτινες κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἦσαν λίαν ἐπίπονοι, κατέβαλον τὸν ἄνδρα, ἴσως δὲ βλέπων καὶ ἐτέρους πολλῶν αὐτοῦ ὑποδεεστέρους προαγομένους διὰ εὐτελῶν μέσων, ἑαυτὸν δὲ παρηκωνισμένον ἐν ἀφανείᾳ, ἀηδιάσας ἀπεσύρθη τῶν πραγμάτων καὶ ἐγκαταλίπων τὴν ἀλλοδαπὴν ἀπεφάσισεν ἕνα διέλιθῃ τὰς ὑπολειπομένας αὐτῷ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς οἰκογενείας, ἐν τῇ ἀγαπητῇ αὐτῷ Ἀδριανουπόλει, ἐν ἣ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρουσίας ἐκτονταετηρίδος εὐρίσκαμεν αὐτὸν ἐφησυχάζοντα καὶ ἀφιερωμένον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θεραπείαν τῶν Μουσῶν, καὶ συναναστρεφόμενον μετὰ τῶν ἀειμνήστων τῶν χρόνων ἐκείνων διδασκάλων τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν σχολῆς, καὶ ἰδίᾳ μετὰ τοῦ δικακεριμένου Γρηγορίου Μιχαηλόγλου.

(ἔπεται τὸ τέλος).

Γ. Ι. ΔΑΜΠΟΥΣΙΑΔΗΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΡΑΙΝΗΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑὐΤῶΝ

Ὁ ἐν τῇ κόμῃ Προκοπίῳ (Οὐρκιούτῃ) τῆς Καππαδοκίης ὁσιώτ. ἱερομόναχος κ. Διονύσιος, ὅστις διασώζει παρ' ἐαυτοῦ γράμματα συμβουλευτικὰ καὶ κοινωφελῆ τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Καισαρείας Εὐσταθίου Κλεοβούλου, ἐπεμψεν ἡμῖν τὴν περὶ σχολείων προαιρετικῆν ταύτην ἐγκύκλιον. Ὑπερ τῆς ἐπανόσου τῶν φώτων εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ἣν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἀπεκάλεσε θμητρίπολιν καὶ καθιγμένα τῶν λόγων, ἐργαζόμενος ὁ ἀειδύμος ἱεράρχης, ἐν ημερίῳι τῆς φιλογενείας καὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ πόνου κατέλιπε καὶ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἣτι καὶ σήμερον, ἐκείνοι θεανόντες, ἱκανῆ νὰ παραβῆτῃ τὴν ἐγνωσμένην φιλομουσίαν καὶ φιλογένειαν τῶν ὀρθοδόξων, πρὸς οὐς ἀπευθύνεται, μετ' εὐλαθείας καὶ καρποφορίας δύνανται ἢ ἀναγνώσθῃ. Σ. Σ. Ἐκκλ. Ἄλ.

† Εὐστάθιος ἑλεῖφ Θεοῦ ταπεινὸς μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίης.

Εὐλαβεστάτοι ἱερεῖς, τιμωτάτοι καὶ χρήσιμοι δημογέροντες τε καὶ πρόκριτοι, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Θεοσώστου ἐπαρχίας Καισαρείας Καππαδοκίης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, χάρις εἴη πᾶσιν ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Σωτῆρος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ὅστις τῶν εὐσεβῶν ἐπαρχιωτῶν ἀναγινώσκει ἐφημερίδας, ἣ ἔλαβεν εὐκαιρίαν τοῦ ἐπισκέψασθαι καὶ παραμεῖναι χρόνον τινα ἐν πόλει καὶ γούραις, ἐνθα ἐπιχωρίζετ' ἡμῖν ἡ πάτριος ἑλληνικὴ γλῶσσα ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, τὰ δ' ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἔργα καὶ καθήκοντα διατελοῦσιν ἐν ἀκμαίᾳ καὶ ἀνθρώρῃ καταστάσει, ἐκείνος ἔγνωκε πάντως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως πόσον ἐκεῖνα αἰ ἕλθαι πολιτεία ὑπερέχουσι τῆς ἡμετέρας πατρίδος περὶ τὰ γράμματα, καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν ἐμπορίαν,

καὶ τὰ πλοῦτη, καὶ περὶ πᾶσαν ἀπλῶς τὴν ἠθικὴν τε καὶ διανοητικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐπίδοσιν καὶ εὐμερίαν. Οὐδεὶς δ' ἐστὶν ἐν ὑμῖν ὅς οὐκ ἤκουσεν ὅτι τὰ πολύσοφα καὶ φιλοπρονότατα ἔθνη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, παρ' ὧν ἐτησίως ἀναλίσκονται πολλὰ μισθία· χρημάτων πρὸς κοινὴν τῶν πάντων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐκπαίδευσιν καὶ πρὸς διὰδοσιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, εἰς τηλικούτων ἀνήλθισαν ὕψος κοινωνικῆς τελειότητος, εἰς τηλικούτων μεγαλοῦ πολιτικῆς δυνάμεως, καὶ οὕτω κολοσσαῖα ἐθητεύρισαν πλοῦτη κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ὥστε κρατοῦντες αὐτοὶ ἐν ταῖς χερσὶ τὰ ἀπόρρητα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τὴν κλεῖδα πίστεως ἐπιστήμης καὶ τέχνης, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀρχῆθεν καὶ ἐς δεῦρο ἐξεῦρε καὶ ἀνεκάλυψεν ἡ μεγαλοφυῆς ἀνθρωπίνῃ διάνοια, τὴν σήμερον ἄγουσι καὶ φέρουσι διὰ τῆς σοφίας καὶ ἰσχύος αὐτῶν πάντα μονοουχὶ τὰ ἀκαίδητα καὶ ἀπολλύετα ἔθνη τῆς ὑψηλίου, Εὐρωπαϊοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ, διευθύνοντες τὴν κενυτλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, τὰς ἀτμομηχανὰς καὶ τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ ἠλεκτρογραφεῖα καὶ τὰ τυπογραφεῖα, τὰς ἀερόπλους ἐκδρομὰς καὶ τὴν τῶν ἐνάστρων κόσμον κατασκόπησιν, πᾶσαι τὰς ἀπεράντους καὶ τεραστίους ἐργασίας τοῦ ἀεικινήτου ἀνθρώπου, τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, τὰς ἐνεσθεν, τὰς ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ τὰς ὑποβρυχίους, τὰ οἰκονομικὰ τῶν ἐπικρατειῶν ὁμοίως ὡσπερ καὶ τὰ τῶν ἰδιωτικῶν οἰκῶν, τοὺς στόλους καὶ τοὺς στρατοὺς, καὶ πᾶσαν τὴν πολιτικὴν πρῶτα τοῦ κόσμου. Εἰ δὲ ἐκεῖνα τὰ διὰ μόνης τῆς θεωρητικῆς τε καὶ πρακτικῆς ἐμπειρίας καὶ ἀνατροφῆς κραταιότατα καὶ μετὰ τὸν παντοδύναμον καὶ πάνσοφον Θεὸν πρῶτα παντοδύναμα καὶ πάνσοφα καταστάνα ἔθνη ἐφειδωλεύοντο, ὡς ἡμεῖς, τὰς ἀναγκίας δαπάνας καὶ συνδρομὰς τῆς ἐπὶ βελτιώσεως καὶ αὐξήσεως τῶν παρ' αὐτοῖς κοινῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, καὶ ἔμμενον, ὡς ἡμεῖς, ἀκαίδητα καὶ ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τῆς τεχνουργικῆς τε καὶ ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως καὶ παιδείας, ἄρ' οὐχὶ κάκεινα ἐγένοντ' ἂν παντάπασιν ἀσθενῆ καὶ ἄπορα καὶ ἄθλια καὶ ἀξιοβρῆνητα; Ἡ οἴεσθε τοὺς πρὸς Ἑσπέραν καὶ πρὸς Ἄρκτον λαοὺς, νῦν μὲν εὐρύτερον, καὶ οὐζυτερον, καὶ ισχυρότερον τοῦ ἡμετέρου κεκτησθαι τὴν δε περὶ τὰ καλὰ καὶ μεγάλα τῶν ἔργων σύμφυτον ὁρμῆν, καὶ εὐστροφίαν, καὶ δεξιότητα μείζω καὶ δραστικωτέρην; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Πάντες μὲν γὰρ οἱ ὄνθρωποι γενικώτερον φύσει τοῦ αὐτοῦ καὶ παραπληροῦ ἔλαχον εὐμοιρήσαντες νοῦ, καὶ τῶν αὐτῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν διαθέσεων. Οἱ δὲ γε τῶν εὐκρασετέρων καὶ ὀρεινοτέρων κλιμάτων, οἷον τὸ καθ' ἡμᾶς, πολλὴ τῶν ἄλλων διενηρόχασι, τὰ περὶ τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν πρὸς πᾶν ἰτιοῦν ἐπίχαρην εὐτραπελίαν καὶ δεξιότητα, ὡσπερ οὖν ἡ τε πείρα διδάσκει, καὶ οἱ δεινοὶ τῆς πείρας ἐξηγητὰι Θεουκιδίδης, καὶ Ἀριστοτέλης ἀνιστορήσαντες, αὐτοὶ δι' ἐκείτων τὴν τῆς πείρας ἀλλήθιαν συνετεκμηρίωσαν. Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, καὶ τούτων μέλιστα οἱ ἐκ τῆς ἰωνικῆς φυλῆς, οὕτω καὶ μεγαλοφυεῖς καὶ μεγάλοι γενόνασιν ἄνδρες περὶ τὴν ἀγωγὴν, περὶ τὴν τέχνην, περὶ τὴν γλωσσικὴν ἁρμοσίαν καὶ τελειότητα, περὶ τοὺς νόμους, περὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν τούτων δέσποιναν φιλοσοφίαν, περὶ τὰ στρατιωτικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ, καὶ τὰς ἐφευρέσεις, ὥστε δυνατόν εἶπεῖν ἀπεριφιλῶτως ὅτι, εἰ μὴ οὗτοι ἦσαν, τὰχ' ἂν τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἂν ὑπῆρξεν Εὐρώπη ἐλευθέρα καὶ φωτεινῆ· καίτοι γε ἐκεῖνοι μὲν οὐκ εὐπορήσαντες τοσοῦτων καὶ τηλικούτων τῆς νυνὶ Εὐρώπης ἀρχετύπων καὶ εὐκολιῶν, αὕτη δὲ ἔτι καὶ νῦν εὐγνωμόνως ἀνομολογοῦσα τὸ κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας πρωτό-

φρασιν γενομένην ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας κ. Δ. Η. Οικονομίδου, καθηγητοῦ τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆ. Αἱ κρίσεις τοῦ διδάκτορος κ. Φιλίππου Μάγερ ἔχουσιν ὡς :

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἀκαμάτως καὶ λίαν ὠφελίμως διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς Ἕλλησιν ἀρχαίως τε καὶ νεωτέρας ἐποχῆς ἐργαζομένου συγγραφέως (κατάλογος τῶν μικροτέρων αὐτοῦ συγγραμμάτων ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδομένοις «Χρονικοῖς τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας», 1883, σελ. 251 κ. ἐ.) παρέχει ἡμῖν σπουδαιότατην συλλογὴν διατάξεων τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως. Μέχρι τριῶν τόμων ὑπολογιζόμενον ἐκδίδεται τοῦτο ἀσφαλῶς ὡς διαρκές καὶ τοῖς συνδρομηταῖς δωρεὰν διδόμενον παράρτημα ἐν ὄγκῳ ἡμίσεος φύλλου εἰς ἕκαστον ἀριθμὸν τῆς ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ συγγραφέως συντασσόμενης ἀξιολόγου «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Ὁ προκειμένος τόμος, ὁ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν περιοδικῶν τούτων συνοδύσας, ἐξεδόθη ἤδη ἰδιαιτέρως ἀλλὰ μόνον ἐν ὀλιγίστοις ἀντιτύποις, ἐπομένως μετ' οὐ πολὺ τὸ σύγγραμμα θελεῖ συγκαταλεχθῆ μετὰ τῶν σπανιωτάτων.

Ἡ συλλογὴ τῶν διατάξεων θὰ περιλάβῃ τὴν ἐποχὴν ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου μέχρι τοῦ νῦν οἰκουμένου πατριάρχου κ. Διονυσίου. Ἴνα μὴ ἐπεκτείνῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἀδυνατοῦ, ἀπέκλεισεν ὁ συγγραφεὺς, ὡς ἐν τῇ εἰσαγωγῇ λέγει, τῆς ἐν αὐτῷ δημοσιεύσεως πάσας τὰς πατριαρχικὰς ἐκείνας διατάξεις, αἵτινες ἀναφέρονται α') εἰς δικαστικὰς ὑποθέσεις ἰδιαιτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἐνοριῶν, β') εἰς τὰ μοναστήρια ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἑδαφικῶν αὐτῶν ἀξιώσεων, γ') εἰς τὴν καταδίκην τῶν ἐκάστοτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἀναφαισίων πεπλανημένων διδασκαλιῶν. Ἐκ τοῦ Α' τόμου ἀπεκλείσθησαν ἰδίως καὶ ἄλλως ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἐνταῦθα ἀνήκουσαι διατάξεις, αἵτινές εἰσι δεδημοσιευμέναι ἤδη ἐν τῷ Ε' τόμῳ τῆς συλλογῆς Ράλλη καὶ Ποτλῆ ('Αθήνησι 1852—59), τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον ἀνήκει εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὡσαύτως δίκαιον.

Ἡ κατὰ τάξιν τῶν διατάξεων φαίνεται ὅτι εἶναι ἢ χρονολογικὴ, καὶ αὕτη ἐφηρμόσθη προσέτι καὶ ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, καθ' ἃς ἡ ἑσωτερικὴ συνάφεια τῶν ἐγγράφων εὐκαταίαν καθίστα ἐξαιρέσιν τινα τοῦ κανόνος τούτου. Κατὰ ταῦτα, πέντε ἀριθμοὶ ἀνάγονται εἰς τὴν μέχρι τοῦ 1453 ἐποχὴν, ἡ δὲ νεωτάτη τῶν διατάξεων, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1844. Ἐν συνόλῳ 115 τεμάχια εἶναι δεδημοσιευμένα ἐν τῷ Α' τόμῳ¹.

1. Ὁ πολυμαθὴς διδάκτωρ παρέλιπε τὰς ἀπὸ σελίδος 391 καὶ ἐξ. ἐν τῷ εὐρετηρίῳ τοῦ Α' τόμου παρασυμφέσεις ἐνέτιχ διατάξεις, ὧν αἱ τελευταῖαι τυγχάνουσι σπουδαιόταται. Σ. Σ. Ἐκκλ. Ἀλ.

Αἱ πηγαί, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρύεται ὁ συγγραφεὺς τὰ ἐπίσημα αὐτοῦ ἐγγράφα, εἶναι τὸ μὲν ἐντυποι, τὸ δὲ χειρόγραφοι. Ἀλλ' ἄξιον ἐπαίνου εἶναι ὅτι ἐν τῇ συλλογῇ συμπεριελήφθησαν σπάνιαί τινες δημοσιεύσεις, διότι ἀκριβῶς τοῦτο καθίστησι τὰ μάλιστα δύσκολον τὴν σπουδὴν τῶν βυζαντιτικῶν καὶ νεοελληνικῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὅτι ἢ πρὸς τοῦτο συντελοῦσα φιλολογικὰ τὰ μάλιστα διεσπαρμένη καὶ ἤκιστα προσιτὴ εἶναι. Τὰ πλείστα ἑλληνικὰ ἔργα δὴλον ὅτι ἐκδίδονται δαπάνῃ τοῦ ἰδίου συγγραφέως, ἢ διὰ συνδρομῶν ὡς ἐκ τούτου ἀμέσως καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη δυσέρετον καθίσταται ἔργον τι τοῦτο οὐ διορθωθήσεται ἄλλως ἢ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν βιβλιοπώλων ἀναλάβωσιν ὅπως τακτικῶς ἐκτιθῶσιν εἰς ἀγορὰν τὰ εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν ἀναγόμενα. Οἱ λοιποὶ ἀριθμοὶ τοῦ προκειμένου τόμου εἰσὶν ἐκ τῶν ἄχρι σήμερον μὴ ἐκδοθέντων ἐκ τούτων προέχονται: 17 μὲν ἐκ τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἀνηκόντων κωδίκων, 43 δὲ ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Κριτίου, 11 ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Κυπρίου Φωτίου, οἱ δὲ λοιποὶ συνηθροίσθησαν ἐκ διεσπαρμένων πηγῶν. Τίνες ἦσαν ἀμφοτέρω οἱ τελευταῖον ὀνομασθέντες ἄνδρες, τοῦτο ἄφαιεν ὁ συγγραφεὺς νὰ γνωστοποιήσῃ ἀκριβέστερόν πως. Περὶ τοῦ Φωτίου ἀναφέρεται μὲν, ὅτι ὑπῆρξεν ἄλλοτε Λογοθέτης Γενικοῦ τῆς Μ. Ἐκκλησίας (σελ. 73), ἔπειτα δὲ ἀκολουθεῖ παράπομπή εἰς τὰ «Χρονικὰ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας» (σελ. 178), ἀλλ' ἐν ὅσῳ ὀλίγαις βιβλιοθήκαις εὐρίσκειται ἴσως τὸ βιβλίον τούτου; Περὶ τοῦ ὀνόματος ὅμως τοῦ Κριτίου λείπουσι καὶ τοιαῦται ἐρμηνεῖαι, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἀρκεῖται ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν 22 ἀπλῶς νὰ γράφῃ: «Μεταγράφῃ ἢ διτάξις ἀπὸ τοῦ κώδικος τοῦ Κριτίου, κτήματος ὄντος ἄλλοτε τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου ΣΤ'». Μετὰ κόπου εὗρον ἔπειτα, ὅτι ὁ Κριτίας κατὰ τὸ 1760 ὑπῆρξε γραμματεὺς τοῦ Πατριαρχείου, (Χρονικὰ κτλ. σελ. 159). Διὰ τοὺς ἀκολουθοῦς τόμους τολμῶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐκφράσω τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα εὐαρεστηθῇ ὁ συγγραφεὺς, προκειμένου περὶ τοιούτων ζητημάτων, π. χ. καὶ μνείας γινομένης περὶ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων, νὰ παράσῃ ἡμῖν πλείονα καὶ καλὰ ἀρυόμενος ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ γνώσεων.

Ἐπὶ πρὸς τὸ περιεχόμενον ἀνάγονται ἐκ τῶν 115 ἀριθμῶν: εἰς διατάξεις μὲν περὶ μνηστείας, προικός, γάμου καὶ διαζυγίου, καὶ σαρκικῆς καὶ πνευματικῆς συγγενείας 45·—περὶ τῆς θέσεως τῶν πατριαρχῶν, τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ἐν γένει, τῶν ἀρχιερέων καὶ ὑψηλῶν πνευματικῶν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς λειτουργῶν καὶ δὴ ὑπὸ πολυειδεῖς ἐπόψεις πραγματεύονται 22 διατάξεις·—τῆς εὐχαριστίας μιμνήσκονται 7 διατάξεις·—εἰς τὸν μοναστηριακὸν βίον ἀναφέρονται ἐξ αὐτῶν 5·—εὐρίσκομεν δὲ καὶ ἰσαριθμοὺς συλλογὰς ζητημάτων μετ' ἐπισυνημμένων πατριαρχικῶν ἀποφάσεων·—εἰς τὴν σύγκρισιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ τῆς παρὰ τῇ ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ πράξεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν μετὰ δόσιν τῶν Μυστηρίων εἰς ἄλλοδόξους (Διαμάρτυ-

ρομένους, Ἀρμενίους, Καθολικούς) ἐλάουσι τὴν προσο-
χὴν ἡμῶν 4 σπουδαίωτατα ἔγγραφα. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν
37 ἔγγραφῳ εὐρίσκομεν ἀπαγόρευσιν τῶν μεταφράσεων
τῶν Ἁγίων Γραφῶν εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν—περὶ τῆς
προπαιδευσεως τῶν κληρικῶν διὰ τὸ ἱερτικὸν ἀξίωμα
πραγματεῖται ὁ ἀριθμὸς 62.—ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 93
τεμχίφ ἀνακινώσκουμεν δριμύειν διαμκρτύρησιν κατὰ
τῆς ἐλευθεροφροσύνης· τὸ κατὰ τὸ 1793 γραφέν τοῦτο
ἔγγραφον ἀπευθύνεται πρὸς «τοὺς Βολταίρους, Φρανκ-
μαζόνιας καὶ Ροσσούς (ὀπαδοὺς τοῦ Ρουσσώ;) καὶ Σπι-
νόζας».—ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς διατάξεις περὶ τῶν διὰ
τὰ κύλυθα ἐρίδων παρατηρῶ, ὅτι τοιαύτας ἔχουμεν ἐπι-
περισσοτέρως· κατέχω τὰ πλήρη ἀντίγραφα τεσσάρων
ἀριθμῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνηκόντων. Προτέτι
καθίστανται ἡμῖν γνωστὰ ἐκ τοῦ προκειμένου τόμου
καὶ τινὰ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα, ὧν τὸ περιεχόμενον
ἀδύνακτον νὰ παρασταθῇ δι' ὀλίγων λέξεων.

Ἐν σχέσει πρὸς τυπογραφικὰ λάθη ἐντύπων μοι
προϋξήνησεν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς 43 ἠριθμήθη δις· τὸ πα-
ρόραγμα ὅμως τοῦτο διώρθωσε πρόπον τινὰ ὁ συγγρα-
φεὺς κοσμησας διὰ τῶν ἀριθμῶν 55 καὶ 56 τὸ μετὰ
τὸ 54 ἐπόμενον ἔγγραφον. Ἐτερα ἀσημαντα λάθη, τὰ
ὅποια ἕκαστος καὶ μόνος δύναται νὰ διορθώσῃ εἰκα-
π. χ. τὰ ἐξῆς: σελ. 21, στίχ. 2 κάτωθεν μοναχικόν,
ἀντὶ μοναχικόν· σελ. 22, στίχ. 13 κάτωθεν σφαλμά-
των ἀντὶ σφαλμάτων· σελ. 42, στίχ. 8 κάτωθεν κερὰ
ἀντὶ κατὰ· σελ. 263, στίχ. 10 κάτωθεν λέξις, ἥτις
ὅλως παρεμορφώθη καὶ αὕτη εἶναι ἡ λέξις Τριχόδος· σελ.
281, στ. 16 κάτωθεν fanemasons³ ἀντὶ fanemagons.

IGNATIUS EPISCOPUS NAZIANZUS²

§

Οἱ κατὰ καιροὺς ἀρχιερεῖς ἐπίμων καὶ ἔσεβον
τὸν πολὺν Ἰγνάτιον διὰ τὴν φιλομάθειαν, φιλοπο-
νίαν καὶ χρηστότητα, καὶ ἰδίῃ ὁ περίπυστος ἡμῶν
συμπολίτης Κύριλλος ὁ Σερμπετσιόγλου, ὁ μετὰ ταύ-
τα ὡς Κύριλλος ΣΤ' κατὰχλαίσας τὸν οἰκουμενικὸν
Θρόνον, ὅστις οὐδέποτε ἀπεχωρίζετο τοῦ γηραίου ἐπι-
σκόπου, ἀλλ' εἶχεν αὐτὸν πάντοτε παρ' ἑαυτῷ συμ-
πάρεδρον καὶ ἐπίτροπον εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ.
Ἄλλὰ καὶ ὅτε οἱ λογάδες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γέ-
νους προσεκάλεσαν αὐτὸν ὅπως κατὰ τὰς χλαπέας

2. Ἐν ἰκανῷ ἀριθμῷ ἀντιτύπων τὸ σφάλμα διορθώθη, ὡς
καὶ τὸ κατωτέρω σημειούμενον. — Ἡ δὲ λέξις Τριχόδος ἐν ὀλίγοις
μόνον ἀντιτύποις παρεμορφώθη. Σ. Σ. Ἐκκλ. Ἄλ.

3. Οὕτω γράφεται ἡ λέξις ἐν τῷ φυλλαδίῳ, ἐξ οὗ παρελή-
φθη τὸ θέσπισμα κατὰ τῶν πανθειστώων· ὅταν ἔγγραφόν τι μετα-
γραφόμενον ἐκιδῶται, ἡ γραφὴ τῶν κυρίων ὀνομάτων ἰδίως
δικατερεῖται ὡς ἔχει ἐν τῷ χειρογράφῳ ἢ τῷ σπικίῳ ἐντύπῳ, ἐξ
οὗ γίνεται ἡ μεταγραφή. Σ. Σ. Ἐκκλ. Ἄλ.»

* Συνέχ. ἀπὸ σελ. 218—220 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου καὶ
τέλους.

ἐκείνας ἡμέρας ἀναλάβῃ τοὺς οἴκους τῆς ἐκκλησιαστι-
κῆς ὀλιχόδος, ὁ ἀοιδίμος Κύριλλος καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους
τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιλησθῇ τοῦ
σεβασμίου ἐπισκόπου, ἀλλὰ γινώσκων τὴν φιλομά-
θειαν τοῦ ἀνδρός ἀπέστειλεν αὐτῷ ἐκάστοτε διάφορα
νεωστὶ ἐκιδιδόμενα συγγράμματα, εἰς ὧν τὴν μελέτην
μετὰ μεγίστης ἡδονῆς ἐπεδίετο ὁ φιλομαθὴς γέρον.
Τοσαύτη δὲ ἦν ἡ φιλοπονία τοῦ ἀνδρός καὶ τηλικαύτη
ἢ πρὸς τὸ συγγράφειν ἐπιθυμία, ὥστε περὶ τὰ ἔσχατα
ἡδὴ τοῦ μακροῦ βίου αὐτοῦ συνέγραψεν ἔγχειρίδιον περὶ
τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριρχευσάντων ἀπὸ
Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ πρώτου ἱερέρχου τῆς
Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ ἀοιδίμου Κυρίλλου τοῦ
ΣΤ'. Τὸ πόνημα δὲ τοῦτο ἀπέστειλε (τῷ 1815—1816)
τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχει Κυρίλλῳ ὅπως ἐκτυπωθῇ
ἐν τῷ πατριρχικῷ τυπογραφείῳ· κακῆ ὅμως μοίρῃ,
τὸ πτωχὸν τῶν περιστάσεων δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἐκδο-
σιν τὸσφ πολυτίμου συγγραφῆς, τὸ δὲ χειρόγραφον
δυστυχῶς ἀπώλετο πρὸς βλάβην τῆς τε ἐκκλησιαστι-
κῆς ἡμῶν ἱστορίας, καὶ τῆς νεωτέρας ἡμῶν γραμμα-
τολογίας. Ὁ δὲ περιφανὴς ἐν τῷ θρόνῳ τῆς Ἀδρια-
νουπόλεως διάδοχος τοῦ Κυρίλλου Δωρόθεος ὁ Πρώτος,
ἐκ φήμης γινώσκων τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός, ἐκ Κων-
σταντινουπόλεως, πρὶν ἢ μεταβῆ εἰς τὴν μητροπολιν
αὐτοῦ, διώρισεν αὐτὸν ἐπίτροπον ἀρχιερατικὸν ἐν
Ἀδριανουπόλει. Τὴν ἐντιμὸν ταύτην ὑπηρεσίαν μετὰ
πολλῆς τῆς προθυμίας ἀπεδέξατο ὁ Ἰγνάτιος, καὶ
ἀπέστειλε τῷ σοφῷ Πρωτῷ συγγραφεῖ τὴν ἐπιστολήν
ἐπὶ τῇ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν τῆς Ἀδριανουπόλεως
θρόνον ἀναρρήσει· αὕτη δ' ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Τῇ ὑμετέρῃ σεβασμιωτάτῃ μοι καὶ θεο-
φρονητῇ πατριότητι ὁ γήρατι καμφθεὶς καὶ
ἐν ἐπισκόποις ἐλάχιστος Ναζιανζὸς τὰς ἀξιο-
χρέους μοι ὀφειλομένας καὶ παρευλαβεῖς προσ-
κυνήσεις ταπεινῶς ἀποδίδωμι. Ἦρ διατηρήει
τὸ κρεῖττον ὕγιᾶ, παρεύθυμον καὶ παρευδαί-
μορα, μακροήμερουσῶν τε καὶ ἀνεπηρέαστον
ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ μετὰ δαψιλεστάτης εὐτυ-
χίας τῶν εὐχταίων Ἀβτῆ ἀγαθῶν καὶ καταθυ-
μίων. Τὴν σεβασμίαν Ἀβτῆς δεσποτικῆν ἐπι-
στολήν ὑπὲρ τῆς χερσὶ κομισάμενος, ἀνέγγρων
αὐτῇ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐντιμοτάτων κληρι-
κῶν καὶ τῶν λοιπῶν γερρότων· γινόντες δὲ
δι' αὐτῆς τὴν βουλήσει θεῖα γενομένην ἐκλο-
γὴν καὶ μετάθεσιν τῆς ὑμετέρας πατριότητος
εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως
Ἀδριανουπόλεως, ἕμους εὐχαριστηρίους ἀνε-
πέμφσαμεν ἅπαντες εἰς τὸν φιλόρθωτον Θεὸν,
ὅπου μᾶς ἐχάρισεν ἀρχιερέα τοιοῦτον, τοῦ
ὅποιοι αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ θαυμάσια πλεονεκτή-
ματα, καὶ φρονικά καὶ ἐπίκτητα, ὅλων σχεδὸν
τὰ στόματα εἰς ἐγκώμα καὶ ἐπαῖτους τῆς σε-
βασμιότητός του ἐπλάτνανται, καὶ εἰς ὅλων τῶν

ἀκουόντων τὰ ὄσα θαυμασίως ἐνηχοῦσιν· ὄθεν χαίροντες καὶ σκιρτῶντες περιμέτρομεν τὴν αἰσίαν καὶ ἀνεπηρέαστον ἔλευσίν τῆς, καὶ τὴν φαιδρὰν καὶ ποθεινοτάτην ἡμῖν προσωπικὴν Τῆς ἀπόλυσιν. Δὲν μᾶς ἀφῆκεν ἄρα ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ πατῆρ τῶν οἰκτιρισμῶν ἀπαράκλητους εἰς τὸν ἀφ' ἡμῶν πνευματικῶν χωρισμὸν τοῦ θειοτάτου καὶ σεβασμωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ κηδεμόνος, τοῦ καὶ θεοδοξάστου οἰκουμεικοῦ πατριάρχου· (ὄν ὁ Κύριος διατηρεῖται ἀνεπηρέαστος ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ)· ἀλλὰ προσχῶν τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τὰς πρὸς αὐτὸν θερμὰς ἡμῶν δεήσεις καὶ ἰκεσίας ἐπισκοπῆ ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους, καὶ ἠνδύκησεν ὁ παιδεῶν καὶ πάλλιν ἰώμενος νὰ μεταβάλῃ τὴν λύπην μας εἰς χαρὰν, καὶ νὰ μᾶς στείλῃ ποιμένα τῷ ὄντι χριστομίμητον καὶ σοφώτατον, καὶ ἄξιον διάδοχον τοῦ προκατασχόντος τὸν ἀγιώτατον τοῦτον θρόνον, καὶ τὴν πνευματικὴν ταύτην φυτεῖαν χριστομιμήτως ἀρδεύσαντος καὶ καλλιεργήσαντος μὲ τὴν ἐπομβρίαν τῶν σοφῶν του καὶ θειῶν λόγων· δὲν λείπω δὲ ὅσον ἐκ μέρους μου κατὰ τὴν δεσποτικὴν Τῆς ἐντολῆν, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιστατῶ ἐπιμελέστατα, καὶ νὰ θεωρῶ ἀκριβῶς τὰς ἐπισυνβαινούσας ὑποθέσεις τῆς ὑμετέρας πανιερότητος . . . Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δουλικῶς, τὰ δὲ ἔτη τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου πανιερότητος εἰσησάνθεοθεν πλείστα, παρεντυχῆ, καὶ τρισόβια.

1813 ἰουλίου 5.

Ὁ Ναζιανζοῦ ἸΓΝΑΤΙΟΣ.

Πομπωδέστατα καὶ πανηγυρικώτατα ἡ πόλις ὑπεδέξατο τὸν σοφὸν Πρώιον ἐν τῇ εἰς Ἀδριανούπολιν ἐλεύσει· ἀπαντες οἱ πολιτὶ ἐξῆλθον εἰς προὔπντησιν αὐτοῦ μετὰ φωνῶν καὶ λαμπρότων· οἱ μνηστὰς τῆς σχολῆς ἔψαλλον εἰς τιμὴν αὐτοῦ διάφορα ᾄσματα ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς Γρηγορίου Μιχαήλογλου· ὁ δὲ γηραιὸς Ἰγνάτιος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κλήρου καὶ τῶν προκρίτων προεχώρησε μέχρι τοῦ Χατζιλῆρ Ἐξάνι, δηλαδὴ ἡμίσειαν περίπου ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως, ὅπως ὑποδεχθῆ τὸν λαοφιλῆ καὶ ποθεινὸν ἱεράρχην, τοῦ ὁποῦ ἡ φήμη εἶχε διακηρύξει πολλοῦ τὸ ἐνδοξον ὄνομα. Ἐθαύμαζεν ὁ Ἰγνάτιος τὸν Δωρόθεον διὰ τε τὰς πολυειδεῖς γνώσεις καὶ τὴν εὐφυΐαν, καὶ ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ ἐν τῷ προλόγῳ τῆς κατὰ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσης «Χρονολογίας ἀκριβοῦς τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Γραφῆς ἀπὸ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ἀδὰμ ἐκ τοῦ παραδείσου μέχρι τῆς κατὰ σάρκα γενήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Οὐδὲν ἦτρον καὶ ὁ σοφὸς Πρώιος ἐξετίμα τὸν γηραιὸν Ἰγνάτιον διὰ τε τὴν φιλομάθειαν καὶ χρηστότητα· εἶχεν αὐτὸν κραταῖον ἐπίκουρον εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ σχέδια, περὶ ὧν ἄλλοτε Θεοῦ συναξιόμενον διὰ

μακρῶν θέλομεν διαλέξει, ἄτινα, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἐπενήργησαν οὐσιωδῶς εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπλασιν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας. Καθ' ἐκείτην ὁ Ἰγνάτιος ἐπεσκέπτετο τὰ σχολεῖα, εἰς ἃ ζῶν ἔτι ἀφιέρωσε τὴν οὐχὶ μικροῦ λόγου ἄξιαν βιβλιοθήκην αὐτοῦ, ἥτις ἐργασίμευσεν ὡς πυρὴν τῆς μετὰ ταῦτα μὲν πλουτισθείσης διὰ τῆς συνενώσεως καὶ τῶν πλουσίων βιβλιοθηκῶν τοῦ Δωροθέου καὶ Κυρίλλου τοῦ ΣΤ', βραδύτερον δὲ, τὸ μὲν ἔνεκα τῶν πυρκαϊῶν, τὸ δὲ ἔνεκα διαρπαγῶν καὶ τῆς ἀκηδείας τῶν ἐνδιαφερομένων καταστροφείσης σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν γλυκερῶν ὀνείρων ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν ὑποθέσεων ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον, ἐργαζόμενος τὴν ἀρετὴν, ἐν βαθεῖ γήρατι, τῇ 20 ἰουνίου 1818, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος παρὰ πάντων, ἡ δὲ πόλις σύμπασα προέπεμψε βραυτενοῦσα μέχρι τῆς τελευταίας κατωικίας τὸν σεβασμιον ἄνδρα, ὅστις περιπεθέστατα τυχῆν ἠγάπησε καὶ μετ' ἀφοσιώσεως ὑπὲρ αὐτῆς ἐργάσθη.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀφηγήσεως τῶν κατὰ τὸν Ἰγνάτιον εὐεργετῶν καταφαίνεται, ὅτι ὁ αὐιδίμος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων κληρικῶν, οἵτινες κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐκκτονταετηρίδα ἤκμασαν ἐν τῇ ἰδιαίτερῃ ἡμῶν πατρίδι, καὶ οἵτινες συνενούντες εἰς αὐτοῦς διάνοιαν φωτεινὴν καὶ χρηστότητα πολιτείας ἀφιέρωσαν αὐτοῦς ὑπὲρ τῆς εὐμερείας καὶ ἐπιδόσεως τῆς γενεαίτης ἡμῶν. Τῷ ὄντι ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὡς διδάσκαλος, καὶ ὡς ἱεροκῆρυξ διδάσκων μάλιστα εἰς γλώσσῃν κατὰ τὴν ἐν τῷ λαῷ, συνετέλεσε τὸ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ κατὰ Χριστὸν μορφώσεως τῶν κατοίκων τῆς Ἀδριανουπόλεως ὡς καὶ τῶν τῆς Καισαρείας, ἡ δὲ ἄκρα αὐτοῦ εὐσέβεια, ἡ χρηστότης καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπενήργησαν εὐεργετικῶς καὶ εἰς τὰς ἀπωτέρω ἔτι κώμας τῶν δύο τούτων μεγάλων ἐν τε τῇ Εὐρωπαϊκῇ καὶ τῇ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ μητροπόλεων, ὧν ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ ὁ πνευματικὸς ἄρχων καὶ ἱεροδικαστῆς· διὰ δὲ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ὁ Ἰγνάτιος δὲν δύναται μὲν νὰ ἀνυψωθῆ εἰς τὴν περιωπὴν τῶν Εὐγενίων καὶ Νικηφόρων, διότι οὐτε τὴν πολυμαθειαν, οὐτε τὴν μεγαλοφυΐαν ἐκείνων εἶχεν· ἀλλ' ἡ ἀγαθὴ αὐτοῦ προαιρέσις, καὶ ἡ κατὰ τὸ ἐνὸν συγγραμμῶν καὶ περισυλλογῆ τῶν κατ' αὐτὸν τιμᾶ ἀληθῶς τὸν ἄνδρα· ἔνεκα δὲ τῶν πολυτίμων πληροφοριῶν, ἃς διασώζει ἡμῖν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων τῆς νῦν Ἑλλάδος, καὶ τῶν ὀρθοδόξων τῆς Ἀσίας, μεταξύ τῶν ὁποίων ἔζησε, καὶ ὧν τῆς ἱστορίας πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα διαφωτίζει, δικαιοῦται νὰ τυγχάνῃ ποιῆς τινος ἐκτιμήσεως καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἄγαν δυσκόλων. Οἱ κάτοικοι ἰδίᾳ τῆς Καισαρείας, Ἰκονίου καὶ Ἀδριανουπόλεως, ἅτε πλειότερον πάντων καὶ ἀμεσώτερον τὰς πολυειδεῖς τοῦ αὐιδίμου ἀνδρὸς εὐεργεσίας καρπωσάμενοι, θὰ ἦσαν ἀγνώμονες ἐὰν ἐλησμονοῦν ποτὲ τὸν Ἰγνάτιον· διότι οὐ μόνον τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξέθρεψεν ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου,

διδάσκων ἐν τοῖς ναοῖς καὶ τοῖς σχολείοις, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος ἐνισχύων αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην καὶ τὰς συγγραφὰς τὰς ἰδίας τῇ ἡμετέρᾳ κληροδοτήσας πόλει, ἔθετο τὸν θεμέλιον λίθον πρὸς καταρτισμὸν δημοσίου βιβλιοθήκης, ἧς ἄνευ καὶ ὁ φιλοπονώτερος νοῦς εἰς οὐδένα κλάδον τῶν ἀνθρωπίνων γνῶσεων δύναται νὰ καταστῇ ἐντριβῆς. Καὶ ὅμως, ἀνὴρ, οἷος ὁ Ἰγνάτιος, πεπρωτισμένος διὰ τοσοῦτων ἀρετῶν, καὶ ἄπασαν τὴν μακροχρόνιον αὐτοῦ ζωὴν ἀναλώσας εἰς τὸ νὰ πράττῃ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἀγαθόν, καὶ ζῶν διετέλεσεν ἄσημος, καὶ μετὰ θάνατον ἡ μνήμη αὐτοῦ κινδυνεύει νὰ ἀποσβεσθῇ ἐκ τῆς συνειδήσεως τῶν πολλαχῶς εὐεργετηθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἐνῶ τούτων ὑπάρχουσι πολλοὶ, οἵτινες, ἀνυψωθέντες εἰς τὰ ὑπάτα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ζωῆς ἀξιώματα, οὐδὲν ἠθικὸν ἢ πνευματικὸν κεφάλαιον εἶχον, τὴν ἀνύψωσιν δὲ καὶ τὴν δόξαν ὤφειλον εἰς στιγμικίον ἐνθουσιασμόν, εἰς τυχαῖον συμβάν, εἰς ἀδικον καὶ ὄλωσ ἐσκαμμένην προκατάρτησιν καὶ ἡ δόξα τῶν ἀνθρώπων τούτων μεσουαρνεῖ προσωρινῶς ἐν τῷ ἱστορικῷ στερεώματι, ἐνῶ κατ' οὐσίαν οὗτοι εἶναι συνήθη πνεύματα τοιοῦτος ὅμως δὲν ἐγένετο ὁ *Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος Ἰγνάτιος Σαράγγολος* ὁ *Ἀδριανοπολίτης*, ὅπως ὁ ἴδιος ἐνημενίζετο νὰ ὑπογράφῃται.

Ἐν Ἀδριανουπόλει, τῇ 27 Ἀπριλίου 1889.

Γ. Ι. ΔΑΜΠΟΥΤΣΙΔΗΣ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. πρωτοκ. 1888
» δεκπερ. 1168

Προσκαλεῖται ὁ Ἰωάννης Λαμπρινούδης Χίος, ὑπήκοος ὀθωμανός, ἀγνώστου δὲ τυχεῶν διαιμονῆς καὶ κτοικίας, ὅπως

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ
μηνὸς Ἀπριλίου 1889.

	Οἱ κατὰ τὴν 31 Μαρτ. εὐρεθέντες.		Οἱ καθ' ὄλον τὸν μῆνα								Οἱ κατὰ τὴν 30 Ἀπριλ. μείναντες.		
			Εἰσελθόντες		Ἐξεληθέντες		Ἀποθανόντες						
	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	ἄνδρες	γυναῖκες	τὸ ὄλον		
Ἀσθενεῖς	196	32	307	47	582	251	31	51	6	201	42	582	
Γηροκομούμενοι	75	23	6	1	105				1	79	23	105	
Φρενοβλαβεῖς	284	113	16	4	417	5	1	4	1	291	115	417	
Ὀρφανοὶ	138		3		141	9				132		141	
Περιωρισμένοι	4		1		5	3				2		5	
Προσωπικὸν ἔμμισθον καὶ μὴ	105	24	6		135	5		1		105	24	135	
	802	192	339	52	1385	277	32	58	8	810	204	1385	

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 9 Μαΐου 1889

Ἐκ τοῦ Γ. Γραφείου τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
Ὁ Διευθυντὴς Ξ. ΚΑΒΑΔΑΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

τὴν 27 Μαΐου ἑ. ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 2 τουρκιστί, παραστῆ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου πρὸς συζήτησιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἐφέτους τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀναστασίας Ἀντωνίου. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ὀριζομένην δικασίμον ἡμέραν δικασθήσεται ἐρήμην. Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται διὰ τῶν ἐφημερίδων Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ Γρηγορησεως.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Μαΐου 1889.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γνωστοποιεῖται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τοῦ συγγραμμάτου μου, τοῦ φέροντος τίτλον Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἢ Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς, ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν πόθον πολλῶν ἕκ τε τοῦ ἔθωτου καὶ ἔσωτερικοῦ συγγραμμάτων, θὰ συμπεριλάβω εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου καὶ τὰς κατὰ τὴν τελευταίαν τετραμηνίαν γενομένας περὶ μουσικῆς ἀγορεύσεις μου εἰς τὰ ἐν Φιναρίῳ δύο ἀξιόλογα σωματεία, τὴν Λέσχην «Μνημοσύνην» καὶ τὸν Μουσικὸν Σύλλογον «Ὀρφέα».

Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τῆς προσθήκης τῶν νέων πραγματειῶν μου τὸ βιβλίον διπλασιασθήσεται κατὰ τὴν ὄλην καὶ ἀπαρτισθήσεται οὐχὶ ἐκ πεντακάθεκ τυπογραφικῶν φύλλων, ὡς ἐν τῇ Ἀγγέλῳ ὄρισταί, ἀλλ' ἐξ ὑπερτρίκοντα, κατὰ συνέπειαν ὄρισα καὶ τὸ τίμημα τοῦ βιβλίου εἰς 40 γρόσια ἀντὶ τοῦ 1/4 τῆς λίρας Τουρκίας. Οἱ εὐχεστούμενοι δὲ νὰ προπληρώσωσι τὸ τίμημα πρὸς εὐχερτερέραν τοῦ ἔργου ἐκτύπωσιν, θὰ καταβάλλω μόνον εἴκοσι γρόσια ἀργυρᾶ δι' ἕκαστον ἀντίτυπον. Τὸ σύγγραμμα διανεμηθήσεται μετὰ τετράμηνον εἰς τοὺς ἀξιότιμους συνδρομητάς.

Ἐν Φιναρίῳ, τῇ 5 Μαΐου 1889.

Γ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.